

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง การเบิกค่ารักษาพยาบาลตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล

กรมบัญชีกลางได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๔๑๗/๐๑๑๒๕ ลงวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๕๐ หรือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า กรมบัญชีกลางได้รับข้อหารือจากส่วนราชการ และข้อร้องเรียนจากผู้มีสิทธิเบิกค่ารักษาพยาบาลตามพระราชกฤษฎีกาเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล พ.ศ. ๒๕๒๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ในกรณีที่ข้าราชการ ลูกจ้างประจำ ผู้รับเบี้ยหวัด/บำนาญ หรือบุคคลในครอบครัวมีสิทธิได้รับค่ารักษาพยาบาลจากหน่วยงานอื่น เช่น รัฐวิสาหกิจ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ประกันสังคม ซึ่งกรมบัญชีกลางมีแนววินิจฉัยว่าบุคคลดังกล่าวจะไม่สามารถใช้สิทธิเบิกจ่ายค่ารักษาพยาบาลจากทางราชการตามพระราชกฤษฎีกา ได้ เว้นแต่ค่ารักษาพยาบาลที่ได้จากหน่วยงานอื่นต่ำกว่าพระราชกฤษฎีกา ก็ให้สามารถนำส่วนที่ขาดอยู่มาเบิกจากทางราชการ กรมบัญชีกลางพิจารณาแล้ว ขอเรียนว่า พระราชกฤษฎีกาเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล พ.ศ. ๒๕๒๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๙ บัญญัติว่า “ในกรณีที่ผู้มีสิทธิได้รับเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลตามพระราชกฤษฎีกานี้หรือบุคคลในครอบครัวของผู้นั้นมีสิทธิหรือได้รับเงินค่ารักษาพยาบาลจากหน่วยงานอื่นแล้ว ผู้นั้นไม่มีสิทธิได้รับเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลตามพระราชกฤษฎีกานี้ เว้นแต่ค่ารักษาพยาบาลที่ได้รับนั้นต่ำกว่าเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลเฉพาะส่วนที่ขาดอยู่” เพื่อให้เกิดความชัดเจนในประเด็นข้อกฎหมายกรณีที่มีผู้มีสิทธิเบิกค่ารักษาพยาบาลตามพระราชกฤษฎีกา มีสิทธิได้รับความช่วยเหลือในเรื่องค่ารักษาพยาบาลตามกฎหมายอื่น ๆ จึงขอหารือในประเด็นดังต่อไปนี้

๑. กรณีที่มีผู้มีสิทธิหรือบุคคลในครอบครัวมีสิทธิได้รับค่ารักษาพยาบาลตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติม เนื่องจากมีสถานะเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๓ หรือเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๙ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ซึ่งผู้มีสิทธิหรือบุคคลในครอบครัวที่เป็นผู้ประกันตนจะต้องเข้ารับบริการทางการแพทย์จากสถานพยาบาลที่ได้เลือกไว้ตามมาตรา ๕๙ หากเข้ารับบริการ ณ สถานพยาบาลอื่นที่ไม่ได้เลือกไว้ผู้ประกันตนจะมีสิทธิได้รับเงินทดแทนค่าบริการทางการแพทย์ที่ต้องจ่ายให้แก่สถานพยาบาลอื่นก็ต่อเมื่อได้ยื่นขอรับประโยชน์ทดแทนต่อสำนักงานประกันสังคม ตามมาตรา ๕๖ แต่เนื่องจากสิทธิในการเบิกค่ารักษาพยาบาลตามพระราชกฤษฎีกา ผู้มีสิทธิหรือบุคคลในครอบครัวสามารถเข้ารับบริการทาง

การแพทย์จากสถานพยาบาลของทางราชการได้ทุกแห่ง ในกรณีนี้กรมบัญชีกลางได้ตอบข้อหารือส่วนราชการเป็นบรรทัดฐานว่าหากผู้มีสิทธิหรือบุคคลในครอบครัวที่เป็นผู้ประกันตนไม่เข้ารับบริการ ณ สถานพยาบาลที่เลือกไว้ถือเป็นกรณีที่ไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนดไว้ จึงไม่มีสิทธิเบิกค่ารักษาพยาบาลตามพระราชกฤษฎีกาฯ ในข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น ผู้มีสิทธิหรือบุคคลในครอบครัวที่เป็นผู้ประกันตนจะเข้ารับการรักษาพยาบาล ณ สถานพยาบาลอื่นที่ไม่ได้เลือกไว้ โดยสถานพยาบาลดังกล่าวเป็นสถานพยาบาลของทางราชการ หากผู้มีสิทธิหรือบุคคลในครอบครัวที่เป็นผู้ประกันตนประสงค์จะขอใช้สิทธิเบิกค่ารักษาพยาบาลตามพระราชกฤษฎีกาฯ โดยไม่ขอใช้สิทธิตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติม จะถือว่าขัดต่อบทบัญญัติมาตรา ๙ ของพระราชกฤษฎีกาเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล พ.ศ. ๒๕๒๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติมหรือไม่

๒. กรณีที่ผู้มีสิทธิหรือบุคคลในครอบครัวมีสิทธิได้รับค่ารักษาพยาบาลจากรัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานของรัฐอื่น ๆ ซึ่งกฎหมายหรือระเบียบของหน่วยงานนั้นบัญญัติข้อความเช่นเดียวกับมาตรา ๙ แห่งพระราชกฤษฎีกาเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล พ.ศ. ๒๕๒๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติม เช่น ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลของพนักงานส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๑ หากพนักงานส่วนท้องถิ่นมีคุณสมบัติเป็นผู้มีสิทธิตามพระราชกฤษฎีกาฯ และมีบุตรด้วยกัน กรณีดังกล่าวผู้มีสิทธิหรือบุคคลในครอบครัวจะต้องใช้สิทธิเบิกค่ารักษาพยาบาลตามกฎหมายใด

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๒) ได้พิจารณาข้อหารือของกรมบัญชีกลาง โดยได้รับฟังคำชี้แจงของผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น) และผู้แทนกระทรวงแรงงาน (สำนักงานประกันสังคม) แล้ว มีความเห็นในแต่ละประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง ที่ว่า ผู้ประกันตนซึ่งไม่เข้ารับการรักษาพยาบาล ณ สถานพยาบาลที่ได้เลือกไว้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๕๙ แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ จะขอใช้สิทธิในฐานะที่เป็นผู้มีสิทธิหรือบุคคลในครอบครัวตามพระราชกฤษฎีกาเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล พ.ศ. ๒๕๒๓ เบิกค่ารักษาพยาบาล โดยไม่ขอใช้สิทธิตามพระราชบัญญัติประกันสังคมฯ จะถือว่าขัดต่อบทบัญญัติมาตรา ๙ แห่งพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวหรือไม่ นั้น เห็นว่า มาตรา ๙^๑ แห่งพระราชกฤษฎีกาเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล พ.ศ. ๒๕๒๓ มีเจตนารมณ์

^๑ มาตรา ๙ ในกรณีที่ผู้มีสิทธิได้รับเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลตามพระราชกฤษฎีกานี้หรือบุคคลในครอบครัวของผู้นั้นมีสิทธิหรือได้รับเงินค่ารักษาพยาบาลจากหน่วยงานอื่นแล้ว ผู้นั้นไม่มีสิทธิได้รับเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลตามพระราชกฤษฎีกานี้ เว้นแต่ ค่ารักษาพยาบาลที่ได้รับนั้นต่ำ

ที่จะป้องกันมิให้มีการใช้สิทธิเบิกเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลซ้ำซ้อนกับสิทธิตามกฎหมายอื่นที่มีลักษณะแห่งสิทธิเช่นเดียวกัน จึงได้กำหนดเงื่อนไขการจะได้รับสิทธิค่ารักษาพยาบาลว่า ถ้ามีสิทธิอื่นแล้วจะไม่มีสิทธิได้รับเงินค่ารักษาพยาบาลตามพระราชกฤษฎีกานี้ อีก เว้นแต่ค่ารักษาพยาบาลที่ได้รับนั้นต่ำกว่าเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลที่มีสิทธิจะได้รับตามพระราชกฤษฎีกานี้ ก็ให้มีสิทธิได้รับเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลเฉพาะส่วนที่ขาดอยู่ สำหรับการเป็นผู้ประกันตนตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ ทำให้ผู้นั้นมีสิทธิได้รับค่ารักษาพยาบาลตามพระราชบัญญัติดังกล่าว ฉะนั้น จึงเข้าเงื่อนไขตามมาตรา ๙ แห่งพระราชกฤษฎีกา โดยต้องไปใช้สิทธิจากการเป็นผู้ประกันตนตามพระราชบัญญัติประกันสังคมฯ ก่อน และหากค่ารักษาพยาบาลที่ได้รับนั้นต่ำกว่าเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลที่มีสิทธิจะได้รับตามพระราชกฤษฎีกา ก็ให้มีสิทธิได้รับเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลเฉพาะส่วนที่ขาดอยู่ การที่กฎหมายอื่นกำหนดเงื่อนไขการใช้สิทธิไว้อย่างไรแล้ว และผู้มีสิทธิไม่ไปใช้สิทธิตามเงื่อนไขดังกล่าว ไม่เป็นเหตุทำให้ผู้นั้นจะสามารถใช้สิทธิตามพระราชกฤษฎีกา ได้อีก เนื่องจากเป็นไปตามมาตรา ๙^๒ ที่กำหนดให้เมื่อมีสิทธิหรือได้รับเงินค่ารักษาพยาบาลจากหน่วยงานอื่นแล้ว ผู้นั้นไม่มีสิทธิได้รับเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลตามพระราชกฤษฎีกานี้

ประเด็นที่สอง ที่ว่า กรณีที่ผู้มีสิทธิหรือบุคคลในครอบครัวตามพระราชกฤษฎีกาเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล พ.ศ. ๒๕๒๓ มีสิทธิได้รับค่ารักษาพยาบาลจากหน่วยงานอื่นของรัฐ ซึ่งได้กำหนดบทบัญญัติว่าด้วยเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลของหน่วยงานนั้นโดยมีข้อความเช่นเดียวกับมาตรา ๙ แห่งพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว เช่น ตามข้อ ๑๑ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลของพนักงานส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๑ ดังนี้ หากพนักงานส่วนท้องถิ่นมีคู่สมรสเป็นผู้มีสิทธิตามพระราชกฤษฎีกา และมีบุตรด้วยกัน ผู้มีสิทธิหรือบุคคลในครอบครัวจะต้องใช้สิทธิเบิกค่ารักษาพยาบาลตามกฎหมายใด นั้น เห็นว่า การที่มาตรา ๙^๓ แห่งพระราชกฤษฎีกาเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลฯ และข้อ ๑๑^๔ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลของพนักงานท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๑ บัญญัติข้อความเช่นเดียวกันโดยกำหนดว่า ในกรณีที่ผู้มีสิทธิได้รับเงินสวัสดิการเกี่ยวกับ

กว่าเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลที่มีสิทธิจะได้รับตามพระราชกฤษฎีกานี้ ก็ให้มีสิทธิได้รับเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลเฉพาะส่วนที่ขาดอยู่

^๒ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑ , ข้างต้น

^๓ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑ , ข้างต้น

^๔ ข้อ ๑๑ ในกรณีที่ผู้มีสิทธิได้รับเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลตามระเบียบนี้ หรือบุคคลในครอบครัวของผู้นั้นมีสิทธิหรือได้รับเงินค่ารักษาพยาบาลจากหน่วยงานอื่นแล้ว ผู้นั้นไม่มีสิทธิได้รับเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลตามระเบียบนี้ เว้นแต่ ค่ารักษาพยาบาลที่ได้รับนั้นต่ำกว่าเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลที่มีสิทธิจะได้รับตามระเบียบนี้ ก็ให้มีสิทธิได้รับเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลเฉพาะส่วนที่ขาดอยู่

การรักษาพยาบาลหรือบุคคลในครอบครัวของผู้นั้นมีสิทธิหรือได้รับเงินค่ารักษาพยาบาลจากหน่วยงานอื่นแล้ว ผู้นั้นไม่มีสิทธิได้รับเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล เว้นแต่ค่ารักษาพยาบาลที่ได้รับนั้นต่ำกว่าเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลเฉพาะส่วนที่ขาดอยู่ นั้น ย่อมเป็นการแสดงให้เห็นเจตนารมณ์ของการกำหนดหลักเกณฑ์แห่งการได้รับสิทธิในเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลแต่เพียงว่าถ้ามีสิทธิได้รับจากหน่วยงานอื่นแล้ว ให้ใช้สิทธิที่ได้รับนั้นก่อน แต่หากค่ารักษาพยาบาลที่ได้รับนั้นต่ำกว่าเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลที่มีสิทธิจะได้รับ ก็ให้มีสิทธิได้รับเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลเฉพาะส่วนที่ขาดอยู่ โดยมีได้มีความประสงค์จะให้บุคคลใดไม่มีสิทธิได้รับเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลจากการปฏิบัติราชการเสียเลย ด้วยเหตุนี้ การที่หน่วยงานของรัฐต่างกำหนดหลักเกณฑ์การได้รับเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลไว้เช่นเดียวกัน ดังที่กำหนดตามพระราชกฤษฎีกาเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลฯ และระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลของพนักงานท้องถิ่นฯ จึงต้องตีความให้เกิดผลที่ใช้บังคับได้และเป็นไปตามความประสงค์ของการให้สวัสดิการในเรื่องนี้ โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งเป็นผู้มีสิทธิได้รับค่ารักษาพยาบาลของตนเองสามารถขอรับเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลจากหน่วยงานที่ตนสังกัดอยู่ สำหรับบุคคลในครอบครัวซึ่งผู้มีสิทธิอาจใช้สิทธิขอรับเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลได้ทั้งสองหน่วยงาน ย่อมสามารถเลือกขอใช้สิทธิจากหน่วยงานแห่งใดแห่งหนึ่งได้ เพราะในขณะเลือกขอใช้สิทธินั้น บุคคลในครอบครัวดังกล่าวยังไม่มีสิทธิที่จะได้รับเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลจากอีกหน่วยงานหนึ่ง แต่เมื่อเลือกใช้สิทธิจากหน่วยงานใดแล้ว บุคคลนั้นจะไม่สามารถใช้สิทธิจากอีกหน่วยงานหนึ่งได้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้

(ลงชื่อ) พรทิพย์ จาละ

(คุณพรทิพย์ จาละ)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐